

جشن سده

* جشن سده را در پیش داریم.

* از یکسال و نیم پیش تا کنون جهان با اهریمن ویروس کرونا دست به گریبان است.

در این زمینه در هر کشوری آزمایشگاه های بزرگ و کوچکی هستند که در پی یافتن واکنشی می باشند که بتواند مردم را از شر این آفت زمانه رها سازد. **کرونا** دامن جشن سده ی ما را هم گرفته و می باید به همین جهان نَهست (یا جهان مجازی) دل خوش بداریم و از این سنت دیرینه مان یادی کنیم.

جشن سده در فرهنگ ما ایرانیان از جایگاه ویژه ای برخوردار است.

در تاریخ کهن ایرانزمین آمده که **جمشید** شاه، آتش را یافت و از برای یافتن آن جشنی برپا کرد به نام جشن سده.

- جشن سده تاریخچه ای بس دراز دارد، سرشت جشن سده با پیدا شدن آتش گره خورده.

- پیدا شدن آتش نماد پیروزی روشنایی است بر تاریکی،

- پیدا شدن آتش نماد پیروزی خوبی است بر بدی،

- پیدا شدن آتش نماد پیروزی داد است بر ستم است،

- پیدا شدن آتش نماد پیروزی اندیشه ی نیک است بر اندیشه ی بد،

- پیدا شدن آتش نماد پیروزی سببیتا مینو است بر آنگره مینو.

* در گذشته ای نه چندان دور، بهنگام پادشاهی دو پادشاه ایرانساز **پهلوی**، و در روزهایی که، از سوئی، می رفت تا سرزمین ما، **ایران** نیز به پای کشورهای تخشایی (صنعتی) برسد، و از سوی دیگر به گذشته ی نازش آفرینمان با دیدی دوستانه نگاه می شد و کم کم سنت های نیاکانمان سر از لابلای دفترهای خاک گرفته به در می آوردند و به ما نوید ایرانی بهتر از **ایران پس** افتاده ی زمان **فاجارها** را می دادند، جشن های ایرانی از آن میان جشن سده را این جا و آن جا برپا کرده و به آن ارج می نهادند.

* **فردوسی بزرگ**، این یکدانه در جهان و این دُرْدانه ی ایرانزمین در شاهکار خود **شاهنامه** در باره ی پیدایش آتش

چنین می سراید:

یکی روز، شاه جهان، سوی کوه
گذر کرد با چند کس هم گروه
پدید آمد از دور چیزی دراز
سیه رنگ و تیره تن و تیز تاز
دو چشم از بر سر چو دو شمه خون
ز دود دانش جهان تیره گون
نکه کرد هوشنگ با هوش و هنک
عرفتش یکی سنگ و شد تیز چنگ
به زور کیان رهانید دست
جهانسوز مار، از جهانجوی جست

بَر آمد به سنگ کران ، سنگ خرد
همان و همین سنگ بشکست گرد
فروغی پدید آمد از هر دو سنگ
دل سنگ کشت از فروغ آذرنک
نشد مار کشته ولیکن ز راز
ازین طبع سنگ آتش آمد فراز
جهاندار پیش جهان آفرین
نیایش هم کرد و خوان آفرین
که او را فروغ چنین هدفه داد
همین آتش، آنه قبله نهاد
بگفتا فروغیست این ایزدی
پرستید باید، اگر بخردی
یکی جشن کرد، آن شب و باده خورد
سده نام آن جشن فرخنده کرد
زهوشنگ ماند، این سده یادگار
بسی باد چون او دگر شهریار
کز آباد کردن، جهان شاد کرد
جهانی به نیکی از او یاد کرد

* در پی پیدایش آتش، هوشنگ شاه، از برای این پیشکشی بزرگی که به او ارزانی شده بود، به ستایش پروردگار پرداخته و آتش را خدایخانه ی خویش کرده و به نیایش در برابر آن نشست.
- از اینرو اگر دیده می شود که ایرانیان در برابر آتش به نیایش می نشینند، نه از برای پرستش آتش که برای پرستش آفریننده ی یکتا و همچنین از برای دور کردن اهریمن بدکردار است.

* در گذشته های دور و دیر نیاکان ما بر این باور بودند که از آغاز موسم سرما و فرارسیدن زمستان تا دهم بهمن ماه، سد روز و از دهم بهمن تا نوروز که آغاز بهار است سد روز بوده است. هرچند تا بهار ۵۰ شب و روز به جا می ماند. ولی از زمانی که آتش پیدا شد، شب ها هم مانند روزها خانه ها گرم و روشن بودند و مانند روز به شمار می آمدند.

* بانو رؤیا اقبالی درخشان که باستان شناس است، می گوید برپایه ی میتخت (استوره)های به جا مانده، پیش از کشف آتش به دست هوشنگ شاه پیشدادی، آتشکده هایی بوده اند و از آتش سود برده می شده است. ولی راه مهار کردن آن را نمی دانستند. وی می افزاید که بسیاری گمان می کنند که جشن سده یک جشن ویژه ی زرتشتیان است. اینهم بیشتر از برای اینست که این، زرتشتیان هستند که برای نیایش به آتشکده می روند. ولی راستی در اینست که سده یک جشن ملی است و از سالها پیش زرتشتی و مسلمان از آغاز تا پایان در بر پایی این جشن با هم همکاری می کنند.
گفتیم که جشن سده یک جشن ملی است و به ویژه در زمان دودمان زیاری به همراهی مسلمانان برپا می شده است.

گردآورنده : ژاله دفتریان
بهمن ۲۵۸۰ ایرانی
ژانویه ۲۰۲۲ ترسایی

